

גְּרוּאָג תָּמַר ז"ל

נולדה ב-1922 בצ'כוסלובקיה
התגיירה לפלמ"ח ב-1944
הצטרפה לרשת גדעון ב-1947
נפטרה ב-16.2.01

ה ע ס נ ה ר י ס י ו

שבתוך שירותה בפלמ"ח התגיירה לצנחנים אשר נשלחו אל מאחורי קווי האויב.

נשלחתי למחלקה שזה עתה הוקמה "מחלקת הסיירים" ששויכה לפלוגה ז'.

אינני יודעת מה היה הרציונאל מאחורי הקמת מחלקה כזו, והאם באמת מילאה את הציפיות שתלו בה.

לי זאת היתה תקופה של חוויות מענינות, החל מהערב הראשון בחורשת משמר העמק, שם נוכחתי במסיבת פרידה מ"המחלקה הגרמנית" במערה המפורסמת, דרך אימונים לא שיגרתיים וכלה בהשתתפות ב"הורדת" מעפילים כשהצטרפנו לפלוגה הימית.

חורשת משמר העמק היתה מקום נוח לאימונים של יחידות אחרות גם כן, וכך יצא לנו להיפגש עם המחלקה ה"שחורה" ולשמוע מחבריה סיפורים על ארצות ערב, וגם עם ראשוני הטייסים.

אחרי ה"שבת השחורה" ביוני 1946 פוזרה המחלקה. אני נשלחתי לקורס מכי"ם.

אחרי סיומו רציתי להשתחרר - מלאו 3 שנים לשירותי - ואז הוצעה לי הצעה שלא יכולתי לסרב לה: קורס גדעונים.

כחצי שנה הייתי אלחוטאית של גדוד 4. בסתיו 1947 נשלחתי לפראג במטרה להקים שם תחנה. הדבר לא הסתייע

(מסיבות מקומיות) וכך עברתי לעבוד באיטליה, כפי שנאמר לכמה שבועות, אשר התארכו לשנתיים תמימות, כי בינתיים קמה המדינה, פרצה מלחמת העצמאות והעבודה היתה רבה מאוד.

הקשרים שלנו היו בעיקר עם הארץ ועם האניות - מעפילים ורכש. לא אשכח את הקשר הראשון עם אניית "השורר" דוֹרְלָה הימאי ועובד שדה הגדעוני, אשר היתה מרגשת וגם מצחיקה. "עובד" השתמש במילה גסה שלא היתה מובנת לי ורק אחרי שהזדהיתי הבין שמדבר עם בחורה.

מקום עבודתי הראשון באיטליה היה במאג'נטה, לא רחוק ממילנו. גרנו בתנאים קשים (בחורף האיטלקי). איש לא התאונן, גם לא היה לנו זמן לכך. עבדנו מסביב לשעון ובשעות הפנויות המעטות ישנו או שנסענו להתאוורר במילנו.

כשהוקמה הקונסוליה הראשונה של מדינת ישראל ברומא,

נולדתי בשנת 1922 למשפחת שנברג בצ'כוסלובקיה (כעת היא סלובקיה העצמאית). הורי באו ממשפחות אדוקות, אך שניהם עזבו את אורח החיים הדתי עוד בנעוריהם.

גדלתי בבית לא דתי, ציוני ופתוח לתרבות המערב והזדהות עם ערכים הומניסטיים אוניברסליים. יחד עם זאת הורי הקפידו לחגוג את החגים היהודיים ונטעו בנו גאוה על הזהות היהודית.

באביב 1938 סיפחה גרמניה את אוסטריה ובסלובקיה התחילה להתחזק התנועה הפשיסטית שרצונה היה להתנתק מצ'כיה. כחברה "השומר הצעיר" השתתפתי בכל ההפגנות נגד הפשיזם.

בסתיו 1938 פלשו הגרמנים לצפונה של צ'כיה. לסלובקים היתה זאת הזדמנות להתנתק מצ'כיה, ובגיבוריה של גרמניה ייסדו את סלובקיה העצמאית, בתנאי שדרומה של המדינה תימסר להונגריה - בעלת ברית נוספת של גרמניה. בחלק זה של סלובקיה גרנו אנחנו. היות ולא היתה לנו כל זיקה להונגריה ולתרבותה, עברנו לסלובקיה. חיינו לא היו קלים במשטר הזה. הורי שלחו אותי ואת אחותי לצ'כיה כדי שלא נסבול מהצקות המשטר.

באביב 1939 פלשו הגרמנים לצ'כיה והייתי עדה לכניסת הטנקים הגרמנים לפראג.

בחורף אותה שנה עליתי ארצה באופן ליגאלי - קבלתי סרטיפיקט במסגרת הקצבת רשיונות עליה ל"השומר הצעיר". הייתי בת 17, העברית שלי הסתכמה בידיעת משפטים ספורים, לא ידעתי מה זה עבודה פיזית (באתי ממשפחה מבוססת שדאגה בעיקר להשכלה של ילדיה), אך הודות לחינוכי הציוני הסתגלתי די מהר לקשיי החיים בארץ ואפילו בהתלהבות, והחיים בארץ לא היו קלים בשנות המלחמה, מה גם שקבוץ מענית אליו הצטרפתי, עדיין לא זכה להתישבות קבע, מקורות הפרנסה הצטמצמו עקב המלחמה, דאגה קשה למשפחותינו עם הידיעות הראשונות על גורל יהודי אירופה (אחרי המלחמה נודע לי שכל משפחתי הקרובה נספתה בשואה).

בסתיו 1944 התגייסתי לפלמ"ח. התגייסות ליחידות השונות היתה מוכנת מאליה בישוב, במיוחד בהתיישבות העובדת. השפיעה על כך גם חברת קבוצי חביבה רייק,

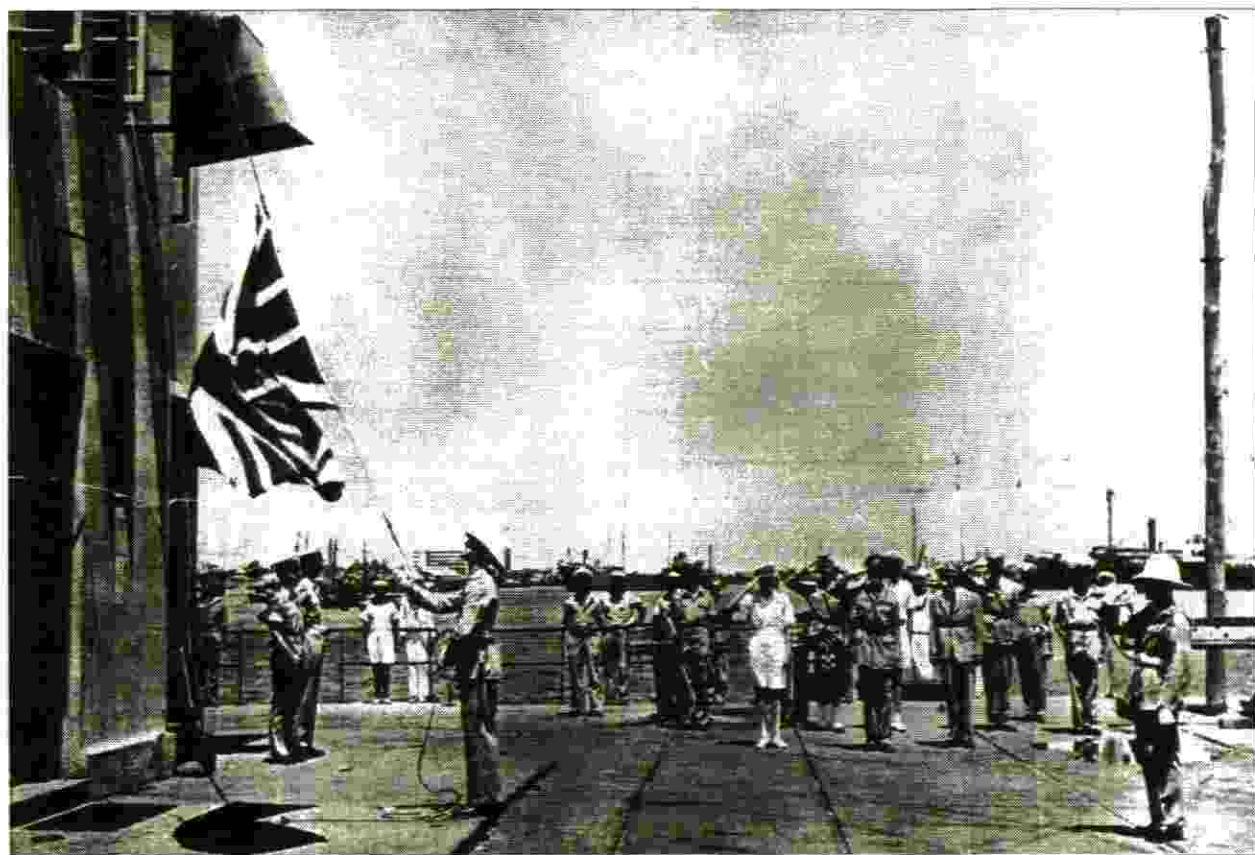
שנשלח אלי היה בו ריזת כניסה לאיטליה, אז איך יוצאים בצורה לגאלית מאיטליה? קבלתי תעודת עליה מהסוכנות וכך חזרתי ארצה עם ארבע תעודות מצחיקות.

זמן קצר לאחר שובי נישאתי. היום אני כבר סבתא לתשעה נכדים. בחמישים השנים עברו מאז, עברתי שנים רבות בחינוך מיוחד בבית הספר התיכון שלנו, ומשנת 1979 אני עובדת בהנהלת חשבונות הממוחשבת של המפעל שלנו ועד היום.

נפטרה בקיבוצה ב-19.2.01.

(רשמה את זכרונותיה בראשית דצמבר 2000)

עברנו לעבוד בבית במונטה מאריו בקרבת רומא. עבודתנו כבר היתה לגאלית, רק שלא היו לי, כמו לרבים משליחי הארץ, ניירות לגאלים. הדרכון הפלשתינאי שלי "הושאל" לצורכי עליה ד' ובמקומו קבלתי איזה נייר של פליטה אשר עלתה בינתיים ארצה. כל זה היה לנו מובן מאליו! ב-1949 נקשרו קשרים דיפלומטיים גם עם צ'כוסלובקיה ובעקבות זה הוצע לי לחזור לפראג. אחרי חמש שנים עם מזוודה מתחת למיטה, החלטתי לחזור הביתה לחיים אזרחיים. כדי שאוכל "לעלות" הייתי זקוקה לתעודה כלשהי. הדרכון שהוחזר לי פג תקופו, הדרכון הישראלי

הורדת הדגל הבריטי בנמל חיפה - 15.5.1948
(יום אחד לאחר הקמת המדינה - ה' באייר תש"ח)